

Laurențiu ORĂȘANU

DICȚIONAR GETO-DACIC (XXIX)

MEDICINĂ

La noi, geto-dacii, medicina a mers foarte bine până la apariția medicilor. Desigur că v-ați putea întreba cum de ne-am descurcat, până atunci, fără ei.

Haideți s-o luăm științific. În medicină, obiectul muncii a existat dintotdeauna: bolile. Ne îmbolnăveam de gălci, brânci, fierbințeală, pojar, mojar, înțepeneală, bube dulci, bube sărate și, cel mai adesea, de constipație. Putem spune că aceasta din urmă, constipația, a fost mereu boala cea mai răspândită de care suferim noi, geto-dacii. Veneau năvălitorii, ne părjoleau satele și ne furau agoniseala, noi eram constipați, nu puteam face nimic. Ne puneam vreun rege o dare în plus – noi, iarăși, nu făceam nimic. Nu puteam face mare lucru nici babele acelea neputincioase care constituiau, pe vremurile acelea, forțele de muncă în medicina noastră. Începeau ele tot feluri de leacuri – desigur, băbești – cum ar fi descântecul, trasul, fiertură din cozi de cireșe, fiertură din cozi de topor. Nimic. O posibilă explicație ar fi forfoteala noastră continuă. Noi muncim de dimineața până seara; nu stăm o clipă. E firesc atunci să nu avem scaun. Ba, dacă ne gândim la cei însurați, ei muncesc și noaptea. Nici noaptea mijloacele lor nu stau fără să muncească. Asta face ca obiectul muncii babelor-doftoroaie să se lărgească. Peste exact nouă luni, baba era sculată – bineînțeles, în toiul nopții – și chemată să aducă pe lume un alt obiect al muncii ei, rod al aceluia proces de producție continuu și nocturn. Baba își lua cu ea întreg instrumentarul: broboada, galoșii, vreo scurteică vătuită – dacă era iarnă, își punea mănușile de lână și, mai cu țipete, mai cu chiu cu vai, mai cu o dușcă de țuică, scotea în lume un micuț geto-dac sau o micuță geto-dacă.

Precum observați, babele noastre doftoroaie, precursore ale medicilor noștri, se pricepeau la toate bolile. Nu exista specializare. Metodele de vindecare erau aceleași, indiferent de boală. În cele mai multe cazuri, ele recomandau regimul. Constipați cum eram cu toții, urmam cu fidelitate regimul. Când constatam că slăbim de tot, că ne e foame mereu, că nu se vede nici o ameliorare, că regimul nu ajută cu nimic, îl schimbam. Îl schimbam fără prescripția babelor. Prin răsoale sau prin revoluții. Acestea erau singurele momente când scăpam de constipație. Dar boala asta

revenea după un timp, spre necazul nostru și spre bucuria babelor. Jubilau: „V-am spus noi să nu schimbați regimul după capul vostru, fără recomandarea noastră!”

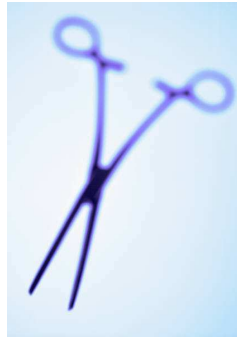
Când rănile ni se obrinteau, semn că frunzele de patlagină sau unsoarea de urs puse pe ele nu-și făcuseră efectul, babele nu mai așteptau inventarea antibioticelor: tăiau piciorul bolnav – fie cu toporul, fie cu fierăstrăul, mă rog, cu ce aveau în instrumentar – mai ardeau cu fierul înroșit, scuzându-se că nici anestezicele nu s-au inventat, și omul pleca acasă, zburdând într-un picior, să-și vadă de constipația lui. Iar dacă, să zicem, își dădea obștescul sfârșit – din cauză că medicina nu progresase îndeajuns – tot babele îl spălau și îl boceau, ajutându-l să meargă pe ultimul drum.

După cum rezultă din exemplul dat, operațiile la membre erau frecvente. Babele nu operau de apendicită, pentru că nimeni nu știa pe atunci de existența apendicelui. Nici la cap nu operau, pentru că se știa că mulți nu au nimic în el.

Ei bine, toate acestea s-au schimbat odată cu apariția medicilor. Adică, nu chiar toate-toate: bolile au rămas cam aceleași. Doar că s-au inventat altele, boli pe care medicii, oricum, nu știau să le lecuiească. De atunci înainte, toate bolile au căpătat denumiri științifice, în latină. Asta ca să se demonstreze că și limba latină e bună la ceva. Nu mai aveai gălci – sufereai de amigdalită. Râia căprească a devenit scabie. Nu mai sufereai de foame – mureai de inaniție. Genunchii nu se mai umflau – se inflamau. Dar nici genunchii nu mai aveai – căpătasei articulații, numai bune de artroze inflamatorii.

Pe noi schimbarea asta nu ne-a deranjat prea mult. Nouă ne-au plăcut mereu limbile străine. Chiar și limba noastră am dat-o altor popoare.

Odată cu apariția medicilor a dispărut sculatul lor în miez de noapte și au apărut programările. Dacă te îmbolnăveai, trebuia să aștepti 10 zile până ca medicul să te poată consulta, conform programării. Treceau alte 10 zile până când să ajungi, conform programării, să faci testele de laborator prescrise de el. Alte 3-4 până soseau rezultatele de la laborator. Încă 10 zile pentru a obține o nouă programare la medic. Bolnavii care puteau suporta toate acestea erau declarați „sănătoși”. Absolut corect, din vreme ce trecuseră prin toate, timp de o lună, gâfăind, și încă mai suflau. Pentru alții, care nu putuseră

suporta această rutină medicală, drumul la cabinetul medicului era și ultimul. Mureau cu rezultatele testelor de laborator în mână și cu o întrebare pe buze: ”Oare de ce mor? De răpciune sau de influența?”

O categorie aparte o constituiau cei care, după nouă luni de viață fără griji – intrauterină, cum aveam să aflăm că-i zice – ar fi vrut să iasă în lume – să se nască, așa cum am spune în termeni medicali. Dar medicul era uneori la schi, alteori la o agapă, sau la o lucreție – prin intermediul mamei i se comunica să mai aștepte. „Mamă – comunica la rândul său micuțul, prin năbădăioase bătăi din picioare – m-am săturat, nu mai pot să aștept, cheam-o pe baba-moașa-doftoroaia.” „Taci dragul mamei, cum o să te aducă pe lume baba-moașă? Cu mănușile alea de lână? Păi doctorul are mănuși de plastic, și mi-a și zis că nici n-o să fie însurat pentru mine după ce nasc! Mai așteaptă, că și eu aștept.” Și cu ce-o să-mi taie buricul?” „Cu foarfeca mamă, cu foarfeca.” „Păi foarfecă are și baba-moașă!”

Asta era. Pentru unii, progresul medicinei nu era deloc evident, așa cum era pentru alții. Odată cu doctorii apăruseră și o mulțime de medicamente. Bolnavii nu mai înghițeau un singur hap – ca până atunci – înghițeau tot felul de hapuri. Apăruseră masajele, pe care le administrau surorile medicilor. Apăruseră nopțile de gardă, în care, de fapt, se culcau toți, și medicii, și surorile, și în care numai bolnavii și nevestele medicilor, rămase singure acasă, nu dormeau. Apăruseră tot felul de boli pe fond nervos – de fapt toate bolile cărora medicii nu le găsiseră leacul. Apăruseră tot felul de aparate la care medicii te puneau să-ți vadă interiorul. De aceea nici nu mai veneau în vizită la tine, la domiciliu. Apăruseră toate acestea, dar dispăruse diagnosticul. „Ai gălci, dragul babei, faci gargară cu gaz de trei ori pe zi, îți post miercuri și vineri, te rogi și dai acatiste la bunul Zamolxe, și dacă o vrea el îi avea zile” îți zicea baba-doftoroaia, pe timpuri. Sau: „Maică, asta-i boala de rac, nu e scăpare, mai ai o săptămână – sau o lună, un an, după caz – să te îngrijești de cele

sfinte.” Astfel că știai cum stau lucrurile. De la medici, nici vorbă să afli vreun diagnostic. Câtă vreme te mai programează la vreun consult, tragi speranța – cum o trage și el – că mai apuci acel consult. Atât. Câte unul, mai omenos, te amețește cu rezultatele ultimelor cercetări, cum că mai sunt numai 50 ani și va exista tratament pentru boala ta. Asta e foarte frumos din partea lui: mai ales când ai peste 50 ani, te gândești cu mulțumire la urmașii tăi pe care progresul medicinei îi va salva.

Altceva: specializarea. Dacă babele-doftoroaie erau universale, pricepându-se și la foale, și la picioare, și la legat, și la dezlegat, medicii au devenit din ce în ce mai specializați. Te duci la unul, cu o unghie infectată la degetul mare de la piciorul stâng. Ridică din umeri și te refuză, politicos: „Eu mă ocup de unghii, dar sunt specialist în arătătorul de la mâna dreaptă.” Sau, și se bate ochiul drept. Oftalmologul, că așa scrie mare pe ușa cabinetului, îți spune sincer, privindu-te în ochi: „Ai nimerit aproape bine, sunt cel mai mare specialist în ochiul drept, dar la bătăile astea se pricep numai cei de la clinica specializată în bătăi, uite, aia de peste drum. Au acolo câțiva specialiști tare buni la așa ceva, du-te la ei, există șansa, e drept cam mică, să scapi de acolo fără bătaie.”

În ceea ce privește plata, babele-doftoroaie se mulțumeau cu ceva ouă, sau vreo găină, dacă boala era mai gravă. La medic însă, ferească sfântul să te duci cu găini, sau cu ouă. Te-ar refuza categoric: Unde să le pună? Cabinetul lui ar deveni găinărie. Și, la câte dosare umplu cabinetul, nu mai e loc și pentru alte găinării. O pungă de cafea, un Kent – dacă nu tot castelul, un plic – dar nu gol, astea desigur că-și găsesc loc, lângă aparatul de luat tensiunea. Tensiunea se normalizează ca prin farmec. Căci, nu trebuie uitat, și medicul acela are rate la mașină, sau la casă, are o nevastă de îmbrăcat și o amantă de dezbrăcat, și nici surorile acelea nu se culcă și se scoală odată cu el numai și numai de dragul anatomiei și medicinei aplicate.

De un singur lucru ne pare rău când ne gândim la dispariția babelor-doftoroaie. Ele, spre deosebire de medici, rețeau întotdeauna piciorul care era bolnav.

Încheind fila **Medicină** din acest Dicționar, vă dorim vouă, celor din viitorime, să fiți sănătoși. Iar dacă vă îmbolnăviți, nu cumva să puneți bază pe medici. Puneți acid.